

Az orosz haderő jelene és jövője

Sorozott vagy szerződéses hadsereg?

Egyre gyakrabban vetődik fel a kérdés az orosz társadalomban, hogy végül is milyen hadseregre van szüksége az Oroszországi Föderációnak? Jelenleg két alapvetően eltérő álláspont van:

- hivatalos, állami indoklás szerint egy ilyen nagyságú országnak, amely több mint 20 ezer kilométeres államhatárral rendelkezik, legalább egymilliós hadseregre van szüksége;
- független biztonságpolitikai műhelyek és szakértők szerint a mai körülmények között a stratégiai csapatokon felül egyszerre legalább két helyi fegyveres konfliktus kezelésére kell képesnek lennie a fegyveres erőnek, ami azt jelenti, hogy 500-600 ezer fős haderő képes garantálni az ország biztonságát.

A professzionális vagy sorozott hadsereg kérdésében egyre jobban közelednek egymáshoz az álláspontok. Ugyan az állami vezetők kiállnak a sorozás intézményének megőrzése mellett, de ugyanakkor hivatkozva a közeljövőben végrehajtott nagyszabású gyakorlatok tapasztalataira, maga a védelmi miniszter, Sojgu hadseregtábornok is azt fejtegette, hogy a korszerű haditechnikai eszközök hatékony alkalmazása érdekében jól képzett állományra, azaz több szerződésesre van szükség.

A helyzet megértése érdekében tekintsük át az Oroszországi Föderáció Fegyveres Erőinek eddig végrehajtott reformjait.

Az Oroszországi Föderáció megalakulásával gyökeres politikai és gazdasági változások történtek az orosz társadalomban. Ma már kijelenthetjük, hogy Oroszország piacgazdasággal bír, – bár ezt sokan kétségbe vonják – amely még az eredeti tőkefelhalmozás idejét éli át. Az orosz politikai vezetés (2000 után, Putyin hatalomra kerülésével) nagyon józanul értékeli az ország gazdasági fejlődésének történelmi lehetőségét. Tisztában vannak a gazdasági diverzifikáció szükségességével. Ehhez jó anyagi forrást biztosít a páratlan természeti gazdagság, többek között az energiahordozók területén is. Úgy Putyin mint

Medvegyev többször kijelentették, hogy a gáz és az olaj tartalékok végesek – véleményük szerint mintegy 60-80 évre elegendőek. Ezért az energiahordozók exportjából származó bevételek jelentős részét a gazdaság fejlesztésére fordítják annak érdekében, hogy ha elfogynak a tartalékok, akkor a gazdaság egy új energiaforrással továbbra is versenyképes maradjon.

Az Oroszországi Föderáció Fegyveres Erői az elmúlt 18 év alatt komoly reformokon – alapvetően létszámcsökkenéseken – esett keresztül. Az igazi szerkezetátalakítás azonban csak Szergyukov védelmi miniszter kinevezésével indult el. Ugyan már korábban is voltak komoly átalakítási törekvések, de azok sorra haltak el a régi „vágású” (szovjet neveltetésű) tábornokok ellenállásának következtében. Persze nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy egy kívülről jött „civil” miniszternek nincsenek kötődései a haderőhöz és minden fájdalom nélkül képes felszámolni a régi rendszer becsontosodott szervezeti elemeit vagy gyökeresen átalakítani azt. Ennek megfelelően 2008 októberében hirdette meg Szergyukov, új védelmi miniszter a *következő* hadseregreformot „Az Oroszországi Föderáció Fegyveres Erőinek új arculata” névvel, amelynek főbb elemei az alábbiak:

- a központi vezetői és parancsnoki szervek (VM, VK, haderőnemi parancsnokságok és seregtestek) átszervezése és a létszámuk csökkentése;
- a szárazföldi csapatok átszervezése katonai körzet - hadműveleti parancsnokság - dandár lépcsőkre;
- a katonai körzet területén lévő összes katonai szervezet (légierő, haditengerészet és légideszant csapatok is) alárendelése a körzet parancsnokságának, azaz összhaderőnemi parancsnokság létrehozása;
- a légideszant csapatok átszervezése, a hadosztályokból dandárok szervezése;
- a katonai alakulatok számának csökkentése;
- a keretalakulatok felszámolása, a megmaradó alakulatok mindegyike állandó harckészültségű lesz;
- a tisztek létszámának csökkentése, az állománykategóriák arányainak megváltoztatása;
- az altiszti állomány létrehozása;
- a katonai felsőoktatás átszervezése, központosítása;
- a tartalékos rendszer és kiképzés átalakítása.¹

¹ Anatolij Szergyukov védelmi miniszter haderőreform programja.

Letöltve a http://nvo.ng.ru/forces/2008-12-12/1_reform.html honlapról 2008.12.12-n.

„Az orosz fegyveres erők átalakítása valójában már a megalakulásuk pillanatával, 1992-ben megkezdődött, amikor a politikai és katonai vezetés felismerte, hogy a volt Szovjetuniótól megörökölt, túlméretezett haderő fenntartása meghaladja az ország teherbíró képességét. Egy sor objektív tényező (a Kelet-közép Európából és a volt szovjet tagköztársaságokból kivonásra került alakulatok átdiszlokálási problémái, az atom ütüerő újrendezése, az orosz határokon belüli új hadászati csoportosítások létrehozásával kapcsolatos problémák, jelentős létszámcsökkentés stb.), valamint az átalakításhoz nélkülözhetetlen szubjektív feltételek meglétének a hiánya azonban nem tették lehetővé egy valódi reform következetes végrehajtását. Ennek következtében felerősödtek a negatív tendenciák, a teljes katonai szervezet állapota elérte a kritikus szintet és a további késlekedés beláthatatlan következményekkel járt volna.

Az Oroszországi Föderáció fegyveres erői megalakulásuk óta lényegében három haderőreform-kísérleten keresztül jutottak el a mai állapothoz. Mindhárom kísérlet alapvetően több szakaszban kívánta a haderő korszerűsítését megoldani és valamennyinek közös jellemzője volt, hogy jelentős létszámcsökkentést, alapos strukturális átalakítást célzott meg – minimális költségvetési támogatottsággal.”²

A kilencvenes évek végéig tartó haderő átszervezések és a későbbi létszámcsökkentések eredményeként alakult ki a jelenlegi egymilliós összlétszám. A haderő struktúrája az alábbi:

Haderónemek:

- Szárazföldi Csapatok;
- Légierő;
- Haditengerészet.

Önálló fegyvernemek:

- Hadászati Rakétacsapatok;
- Légi-Kozmikus Védelmi Csapatok;
- Légideszant Csapatok.

Az orosz hadművészet szerint az Fegyveres Erők fő erejét a Szárazföldi Csapatok képezik, miszerint: „Ez a haderőnem képes elfoglalni és ellenőrzése alá vonni egy megadott

² Tömösváry Zsigmond, Dr. Nagy László: Oroszország a harmadik évezred küszöbén, 44.old. Honvéd kiadó 1999.

területet. Bármilyen példát is veszünk elő mindig az a végkövetkeztetés, hogy a korszerű technika mellett a döntő harcot mindig a gyalogság vívja meg (például Afganisztán), lehet az különleges, tengerészgyalogos, vagy öszfegyvernemi egység. Oroszország olyan szárazföldi erővel rendelkezik, amely képes megvédeni az ország területének integritását. Ez pedig igen nagy területet jelent, hiszen az Oroszországi Föderáció országhatárának hossza is mintegy 22,5 ezer kilométert tesz ki.

A Szárazföldi Erők képezik az Oroszországi Föderáció Fegyveres Erőinek a fő területi csoportosításait, amelyek képesek a többi haderő- és fegyvernemmel együttműködve biztosítani a meghatározott régiókban a terület sérthetlenségét.

*A szárazföldi erők létszáma mindig a teljes haderő létszámának egyharmada, vagyis 1.000.000 harmada, azaz mintegy 300 ezer fő.*³

2010 előtt a szárazföldi csapatok katonai körzetekre tagozódtak, a körzetek állományában általában 1-3 hadsereg és 1-2 hadtest volt.

- Leningrádi Katonai Körzet
- Moszkvai Katonai Körzet
- Észak-Kaukázusi Katonai Körzet
- Volga(menti)-Uráli Katonai Körzet
- Szibériai Katonai Körzet
- Távol-Keleti Katonai Körzet
- Kalinyingrádi Különleges Terület a Balti Flottának alárendelve

1.sz.ábra. Az OF Fegyveres Erői Katonai Körzetei 2008-ban ⁴

³ Alekszej Maslov vezérezredes, Szárazföldi Csapatok főparancsnokának éves tájékoztatója az Oroszországban akkreditált véderő attasék számára, Moszkva 2007, személyes részvétel.

⁴ Az adatok letöltve a <http://www.globalsecurity.org/military/world/russia/mo-md.htm> honlapról 2008.02.06-n.

A „Szergyukovi” haderőreform megvalósításával optimalizálták a szárazföldi csapatok vezetését. Felszámolták a seregtesteket és magasabbegységeket. Kialakították a **katonai körzet – hadműveleti parancsnokság – dandár** vezetési szinteket.

A reform során felszámoltak 23 hadosztályt, amelyek állományát 12 gépesített lövészdandárba szerveztek át. Jelenleg a szárazföldi csapatok állománya 85 dandárból áll az alábbi felbontásban:

- 4 harckocsi dandár;
- 35 gépesített lövészdandár;
- 1 harci támogató dandár;
- 9 rakétadandár;
- 9 tüzérdandár;
- 4 rakéta-tüzér dandár;
- 9 légvédelmi rakétadandár;
- 1 műszaki dandár;
- 12 híradó dandárt;
- 1 REH dandár.⁵

Továbbá 17 önálló egyéb rendeltetésű támogató ezredből valamint 60 raktárbázisból áll. A szárazföldi csapatok létszáma 270 ezer fő lesz. A dandárok állományának létszáma a korábbi ezredek létszámának a 2-2,5-szerese lesz.

Medvegyev elnök 2010 szeptember 20-n írta alá a Katonai Körzetek átalakításáról szóló utasítást. Eszerint az eddigi hat Katonai Körzet és az egy Különleges Terület helyett az ország területét négy Katonai Körzetre (A Moszkvai és Leningrádi KK-ból a Nyugati KK-t, a Észak-Kaukázusi KK-ból és a Volga-Uráli KK részeiből a Déli KK-t, a Szibériai KK-ból és Volga-Uráli KK nagyobb részéből a Központi KK-t valamint a Távol-Keleti KK-ból a Keleti KK-t.) azaz hadműveleti-hadászati parancsnokságra osszák fel.

⁵ Letöltve a http://www.odnako.ru/magazine/main_theme/novaya_armiya_novoj_rossii/ honlapról 2010.10.24-n.

- Nyugati Katonai Körzet
- Déli Katonai Körzet
- Központi Katonai Körzet
- Keleti Katonai Körzet

2.sz.ábra. Az OF Fegyveres Erői Katonai Körzetei 2010 után ⁶

Minősített időszakban a hadműveleti-hadászati parancsnokságok parancsnoka a mindenkori KK parancsnoka.

Az orosz haderő jelenlegi szerkezete azt mutatja, hogy történtek bizonyos változások az orosz hadászatban. Nem a teljes globális hadviselésben gondolkodnak, de még nem voltak képesek megszabadulni a frontszinttől. Az Oroszországi Föderáció területi épségének és a nemzet függetlenségének megvédéséhez nem okvetlenül szükségesek a nagyon szigorú vázra felépített, állandó összetételű haderő szerkezet, azaz a katonai körzetek vagyis a frontok.

Hadászati szempontból a legjelentősebb változás az egyesített összhaderőnemi parancsnokságok (hadműveleti-hadászati parancsnokságok) létrehozása, amelyek minősített időszakban alakulnak meg az adott Katonai Körzet parancsnokságának állományából a mindenkori Katonai Körzet parancsnokának vezetése alatt. A Katonai Körzet területén –

⁶ Az adatok letöltve a <http://ria.ru/infografika/20100921/277774861.html> honlapról 2013.09.23-n.

korábban az adott hadászati irányban (sávban) – diszlokáló összes haderőnemi (kivéve Hadászati Rakéta Csapatokat és a Kozmikus Csapatokat) egység az egyesített összhaderőnemi parancsnokság alárendeltségébe tartozik. A megalakult hadműveleti-hadászati parancsnokságok feladata a harc megvívása, míg a hátramaradó Katonai Körzet szervezeti egységeinek a feladata a mozgósítás, kiképzés és utánpótlás biztosítása harcoló csapatok számára. Ebből az alkalmazási és feltöltési rendszerből következik az orosz katonai vezetők ragaszkodása a kötelező sorkatonai szolgálat megtartásához, hiszen így biztosítható a minősített időszakban a megfelelő mennyiségű (minőségű) mozgósítható tartalékos állomány.

A haderő ilyen mértékű és irányú átalakítását azaz orosz vélekedés tette lehetővé, amely szerint az elkövetkezendő évtizedekben Oroszország érdekeit esetlegesen és alapvetően a posztszovjet térségben lokális fegyveres harcokban kell megvédeni. Tehát nem globális hadviselésről, hanem maximum helyi jellegű fegyveres összetűzésekről lehet szó. Ehhez megfelelő mennyiségű és minőségű fegyveres erőre van szükség. Vagyis kis létszámú, de gyorsreagálási képességgel bíró haderőre a megfelelő. Ezért is számolták fel a keret alakulatokat és az összes béke alakulatot teljes feltöltöttségűvé és állandó harckészültségűvé alakították át. Továbbá orosz értékelések szerint Oroszország biztonságát a nagyhatalmaktól (alapvetően az Egyesült Államoktól és a NATO-tól) a visszatartó nukleáris erők fogják garantálni. Az orosz szakértők véleménye szerint a belátható jövőben nem kell számítani egy globális szárazföldi támadással Oroszország területe ellen. Egyébként is egy ilyen méretű támadás előkészítésére (alapvetően az Amerikai Egyesült Államok, NATO és Kína részéről) hosszabb mobilizálási-kiképzési időszakra valamint az orosz határ mentén történő felvonulásra sok idő kell. Mindezt nem lehet észrevétlenül végrehajtani. Így a háborút megelőző fenyegetettségi időszak elegendő időt hagy az orosz haderő megfelelő válaszlépéseinek megtételére. Ezek a tények lehetővé teszik a követelmények szintjének csökkentését a tartalék erőkkel szemben. Feleslegessé válik a költséges keretalakulatok fenntartása. Itt térek vissza ahhoz az orosz vélekedéshez, amely szerint csak a kötelező sorkatonai szolgálat megtartásával lehet biztosítani megfelelő mennyiségű és minőségű tartalékos állományt.⁷

⁷ Mihail Barabanov a Moscow Defense Brief főszerkesztője

Letöltve a http://www.odnako.ru/magazine/main_theme/novaya_armiya_novoj_rossii/ honlapról 2010.10.24-n.

A haderő állománykategóriáinak változását jól tükrözi a tisztikar várható átalakítását összefoglaló táblázat:

Állománykategória	2008	2013	2017
Tisztek összlétszáma	355 000	220 000	220 000
Szerződéses állomány	80 000	190 000	635 000
Sorállomány	699 000	420 000	145 000
Az OF FE létszáma	1 134 000	1 000 000	1 000 000

*1.sz. táblázat. Az OF FE állományának a jelenlegi és a reform utáni létszámviszonyai*⁸

Az egymilliós haderő állománykategória szerinti összetételét az alábbi adatok ismeretében könnyedén meg tudjuk határozni. Induljunk ki abból, hogy a tisztek létszáma 220 ezer. Az elképzelések szerint 2017-ben a sorköteles állomány 145 ezer fő lesz. Így a szerződéses katonák száma 635 ezer fő kell, hogy legyen. Ha összeadjuk a hivatásos és a szerződéses állomány létszámát, akkor 855 ezer főt kapunk, amely állomány alkotja a haderő vázát. A 145 ezres sorállomány alapvetően a tartalékosok megfelelő számú szinten tartásához szükséges. Idővel a kötelező katonai szolgálat idejét is tovább fogják csökkenteni. Jelenleg minden behívás alkalmával (évente kétszer, tavasszal és ősszel) körülbelül 250-300 ezer közötti létszámmal számolnak, de minden igyekezet ellenére ez a létszám nem tud összejönni. Egyrészt a demográfiai hullámvölgy miatt másrészt a törvény adta lehetőségek ügyes kihasználása révén egyre többen kerülnek ki a kötelező katonai szolgálatot.

Ahogy azt már korábban is említettem az egymilliós haderő nem egy végleges szám. Az orosz szakértők között igen tekintélyesnek számító Alekszej Arbatov, az Oroszországi Tudományos Akadémia Nemzetbiztonsági Központjának igazgatójának véleménye szerint Oroszországnak körülbelül 600-800 ezer fős haderőre van szüksége. Arbatov ezt a számot úgy kapta, hogy véleménye szerint az orosz haderőnek helyi vagy regionális háborúban való részvétellel kell számolnia, ami mintegy 100 ezer főt jelenthet. Ha figyelembe vesszük, hogy egyszerre lehet fegyveres konfliktus a Kaukázusban és Közép-Ázsiában, akkor ez a szám 200 ezer lehet. A haderő teljes struktúráját tekintve – többi haderőnem és fegyvernemi csapatok – mintegy 600 ezer főből álló hadsereg képes lenne ellátni az ország biztonsága garantálásából adódó feladatokat.⁹

⁸ Végtelen dilemma: Sorozott vagy szerződéses

Letöltve a http://nvo.ng.ru/realty/2013-04-05/1_dilemma.html honlapról 2013.04.09-n.

⁹ Letöltve a http://nvo.ng.ru/concepts/2009-04-24/10_krugstol.html honlapon, 2009.04.24.

Az Oroszországi Föderáció geopolitikai helyzete megköveteli, hogy az ország rendelkezzen olyan haderővel, amely megfelelő visszatartó erőt jelent és adott esetben képes semlegesíteni bármilyen irányból jövő fenyegetést. Ez a stratégiai feladat szükségessé teszi a hadsereg megfelelő technikai felszereltségét és színvonalát. Az a tény, hogy Oroszország a Föld szárazföldi részének az 1/6-n terül el, olyan képességet követel a fegyveres erőktől, amely lehetővé teszi az említett fizikai(geológiai) dimenzióban való alkalmazást úgy éjjel, mint nappal valamint bonyolult időjárási viszonyok közepette.¹⁰

Megítélésem szerint az orosz haderő létszámában komoly változások várhatóak a közeljövőben, hiszen egyre jobban növekszik azoknak a tábora, akik nem fogadják el az egymillió létszámú fegyveres erők szükségességét. Arbatov professzor is azt mondja, hogy a határok őrzése a határőrség feladata nem pedig a hadseregé. Egyébként a határőrség – orosz törvények szerint – csak minősített időszakban kerül a védelmi minisztérium alárendeltségébe. Jelenleg a határőrség az FSZB állományában van, így nem terheli a haderő létszámát.

Orosz szakértők értékelése szerint Oroszországnak nem kell globális háborúval számolnia a belátható jövőben. Alapvetően helyi fegyveres konfliktusok fordulhatnak elő, de az is korlátozott számban – mintegy 2-3 konfliktus – és kiterjedésben. Egy-egy helyi konfliktus körül-belül 100 ezer fős csapatcsoporthoz köthet le, ami maximum 300 ezer főt jelenthet. Ha figyelembe vesszük a stratégiai csapatok – Hadászati Rakétacsapatok, Légikozmikus Csapatok és a többi, fő erőkhöz tartozó csapatok – állandó harckészültségének szükségességét, akkor további 300 ezer főt kell biztosítani. Összességében mintegy 500-600 ezer fős haderő kell a fentiekben említett feladatok végrehajtására.

A haderő állománykategóriáinak az arányai is jelentősen fognak változni a jövőben, pontosabban 2020-ig. A szovjet hadseregtől megörökölt állománykategória arányokat a tiszti túlsúly jellemezte és elméletileg nem volt altiszti állomány. Azért elméletileg, mert a valóságban az altisztek szerepét a zászlósok és a továbbszolgálók töltötték be. A szerződéses katonák megjelenésével – mint minőségi katonák – és a katonai vezetők által régen várt, javasolt altiszti állománykategória elfogadásával lehetővé vált az altiszti rendszer bevezetése. Így jelentősen lehetett csökkenteni a tisztikar létszámát (ez a reform elején 150 ezer főre volt tervezve, de az élet ezt is felülírta, hiszen több mint 200 ezer tisztnek és zászlósna kellett volna távoznia a hadseregből). A szerződéses katonák alkalmazásának jó tapasztalatai alapján az altiszti állomány létrehozását a szerződéses katonákra alapozták. A jövőben növelik a

¹⁰ Vlagyimir Mihájlov hadseregtábornok, a Légierő főparancsnokának éves tájékoztatója az Oroszországban akkreditált véderő attasék számára, Moszkva 2007, személyes részvétel.

szerződéses katonák – kvázi altisztek – számát. Ezt többek között az is indokolja, hogy egyre problematikusabb a sorállomány biztosítása a polgári életből. Egyik oldalról a demográfiai hullámvölgy miatt, másrészt a kötelező katonai szolgálat népszerűtlensége miatt. Hiábavaló volt minden törvényi szigorítás, a hadkiegészítő parancsnokságok nem tudtak megfelelő létszámú sorkatonát biztosítani. Ezért a katonai vezetés tovább csökkentette a sorállomány létszámát, amely 2017-re 145 ezer főre fog csökkenni.

Annak ellenére, hogy a katonai vezetők többsége ragaszkodik a kötelező katonai szolgálat megtartásához a tartalékos állomány biztosítása miatt, nem zárom ki annak a lehetőségét, hogy az orosz haderő előbb-utóbb professzionális hadsereggé válik.

A haderő képességének növelése szempontjából a szerkezeti átalakításokon túl új fegyverzet-technikai eszközök rendszerbe állítása is szükséges az elavult régi szovjet haditechnikai eszközök leváltására. Az orosz kormány példanélküli forrásokat biztosít az elkövetkező tíz évben (2011-2020) a haderő fegyverzetének felújítására. Az állami fegyverzet-beszerezési terv a következő évtizedben mintegy 23 trillió rubelt irányoz elő. Ebből 19 trillió jut a Fegyveres Erőkre, a többi az egyéb erőszakszervezetek fegyverzeti beszerzését biztosítja. A mai árfolyamon számolva (1USD=31RUB) a haderő számára 612 milliárd USD áll rendelkezésre csak a fegyverzet-technikai eszközök beszerzésére. Ez évente több mint 61 milliárd USD, ami durván a másfélszerese a Védelmi Minisztérium éves költségvetésének.

Az állami fegyverzet-beszerezési tervben az alábbi főbb tételek szerepelnek:

- több mint 400 db korszerű interkontinentális ballisztikus rakéta;
- 8 db atommeghajtású ballisztikusrakéta-hordozó tengeralattjáró;
- 20 db többcélú tengeralattjáró;
- több mint 50 db hadihajó;
- körülbelül 100 katonai rendeltetésű űreszköz;
- több mint 600 db korszerű repülőgép;
- több mint 1 000 db helikopter;
- 28 db Sz-400 Triumf légvédelmi rakétakomplexum;
- 38 db Vityaz légvédelmi rakétakomplexum;
- 10 db Iszkander-M típusú hadműveleti-harcászati rakétakomplexum;
- több mint 2 300 korszerű harckocsi;
- körülbelül 2 000 önjáró tüzérségi komplexum;
- több mint 17 000 katonai rendeltetésű gépjármű.¹¹

¹¹ Elisabeth Sieca-Kozłowski: Stratfor Series – The Future of Russia's Military
<http://www.defence.pk/forums/europe-russia/205461-future-russias-military.html>, letöltés: 2013.09.23

Az orosz állami fegyverzet-beszerzési terv fő célja, hogy 2011-2020 között 70-80%-osra növeljék az orosz hadseregben hadrendbe állított új technika arányát, amely jelenleg 10% körül mozog.

Rezümé:

Az orosz haderő jövőjének fő kérdése így hangzik: végül is milyen hadseregre van szüksége az Oroszországi Föderációnak? Jelenleg két alapvetően eltérő álláspont van:

- hivatalos, állami indoklás szerint egy ilyen nagyságú országnak, amely több mint 20 ezer kilométeres államhatárral rendelkezik, legalább egymilliós hadseregre van szüksége;
- független biztonságpolitikai műhelyek és szakértők szerint a mai körülmények között a stratégiai csapatokon felül egyszerre legalább két helyi fegyveres konfliktus kezelésére kell képesnek lennie a fegyveres erőknek, ami azt jelenti, hogy 500-600 ezer fős haderő képes garantálni az ország biztonságát.

A professzionális vagy sorozott hadsereg kérdésében egyre jobban közelednek egymáshoz az álláspontok. Ugyan az állami vezetők kiállnak a sorozás intézményének megőrzése mellett, de ugyanakkor hivatkozva a közeljövőben végrehajtott nagyszabású gyakorlatok tapasztalataira, elismerik a szerződéses katonák nagyobb arányú alkalmazását.

Annak ellenére, hogy a katonai vezetők többsége ragaszkodik a kötelező katonai szolgálat megtartásához a tartalékos állomány biztosítása miatt, nem zárom ki annak a lehetőségét, hogy az orosz haderő előbb-utóbb professzionális hadsereggé váljon.

A haderő képességének növelése szempontjából a szerkezeti átalakításokon túl új fegyverzet-technikai eszközök rendszerbe állítása is szükséges az elavult régi szovjet haditechnikai eszközök leváltására. Az orosz kormány példanélküli forrásokat biztosít az elkövetkező tíz évben (2011-2020) a haderő fegyverzetének felújítására.

Kulcsszavak: stratégiai csapatok, fegyveres konfliktus, professzionális, sorozott, szerződéses, tartalékos állomány, interkontinentális ballisztikus rakéta, állománykategóriák.